

## Vrtnarjev koledar – avgust

Nobeno leto ni takšno, kot si ga želimo; ali je presuho, pretoplo za določen letni čas, prehladna jutra,...torej vedno se lahko pogovarjamo o vremenu. Letošnje poletje je izstopalo po visokih temperaturah in zato so nekatere rastline hitreje prehajale iz vegetativne v generativno fazo. Po drugi strani pa smo na koncu vsakega vročinskega vala zaskrbljeni gledali v nebo...Toča se je pojavljala v različnih delih naše države in dodobra zmanjšala pridelek.

Avgust velja za mesec, ko na zelenjavnem vrtu žanjemo uspehe celoletnega dela in sejemo ali sadimo zelenjavo za zimske dni. Poletje se počasi že poslavlja, dan ni več tako dolg, nad polji in travniki se kažejo že prve meglice... Včasih je bil avgust čas velike žetve, od tod izhaja tudi njegovo staro ime: veliki srpan. Po navadi se avgusta vreme umiri in še vedno lahko do prve slane pridelamo kar nekaj domače zelenjave.

### Zelenjavni vrt

Najaktualnejše v tem času so plodovke, še posebej po vročem in sušnem poletju. Paradižnik je občutljiv na krompirjevo plesen in vse dokler se ne pojavijo prve megle, bo paradižnik lepo uspeval tudi na prostem. Pri paradižniku je priporočljivo odstraniti liste pod plodovi. Pazljivi moramo biti tudi na pojavnost rastlinjakovega ščitkarja ali bele mušice, ki ga zatiramo z ekološkimi preparati, saj plodovi hitro dozorevajo. Z rednim pobiranjem plodov paprike, kumar in bučk vzpodbujamo nastavek novih cvetov. V primeru, da zelenjavni vrt prizadene toča, se odločite, ali je kakšno vrsto zelenjave smiselno obdržati ali ni bolj opravičena ponovna setev ali saditev. Po ujmi pobereмо plodove in rastline porežemo do dela, ki ni preveč poškodovan. Prav tako grede prerahljamo, dodamo zastirko in jih pognojimo. Priporoča se uporaba preparatov z algami ali aminokislinami takoj po ujmi, saj lepo zaprejo rane in omogočijo rastlini ponovno rast. Večjo obnovitveno sposobnost imajo solatnice, ki še ne oblikujejo glav in vse rastline z vrežami.

Pri paradižniku skrbimo za redno privezovanje in odstranjevanje zalistnikov. Drobnorezane zalistnike potrosimo po kapusnicah in jih tako s pridom uporabimo za varstvo pred gosenicami kapusovega belina na zelju in hrčice na cvetači. Rastline redno zalivamo ter se izogibamo zalivanju po listih. V poletnih mesecih je bolje zalivati zgodaj zjutraj, saj če zalivamo zvečer, podaljšamo omočenost listov, ki je vzrok številnih pojavov bolezni. Zaradi nerednega zalivanja imajo kumare grenak okus.

Še vedno lahko sejete zelenjadnice, kot so letna solata in nizek stročji fižol, redkvica, črna redkev pa morate posejati do sredine avgusta. Izkoristite lahko površine, kjer ste pridelek že pobrali. Prav tako lahko še sadimo sadike cvetače, radiča, endivije in kitajskega zelja. Zadnji čas za sajenje sadik kitajskega zelja je še do konca avgusta in v začetku septembra. Paziti je potrebno na kolobar; torej, da ne sejemo ali sadimo za rastlinami iz iste družine. Tudi motovilec že lahko sejemo po 15. avgustu, ker nima rad poletne pripeke. Lahko ga planiramo v senco pod višjimi rastlinami, kot je npr. paradižnik. Motovilec je temno kalilka in ga je potrebno po setvi še dodatno zatemniti s kakšnim kartonom ali desko, dokler seme ne poče. Priljubljeni sorti motovilca pri nas sta holandski, ki oblikuje nekoliko večje rozete in je zgodnejši ter ljubljanski, ki bolje prezimi, rozete pa so nekoliko manjše.

## Trata

Zaradi suše v zadnjem obdobju, se je na zelenici razmnožil plevel, predvsem kostreba, krvavordeča srakonja, muhvič in regrat. Za zatiranje ozkolistnih in širokolistnih plevelov v trati uporabite herbicid. Če nimate možnosti namakanja, potem višino odkosa v poletni vročini povišate na 6 – 8 cm. Konec poletja je čas za obnovo vaše trate, lahko jo na novo posejete, staro trato lahko prezračite in peskate, predvsem pa jo je potrebno pripraviti na prezimovanje. Zelenico v tem času gnojite z gnojili, ki imajo višji delež kalija in fosforja, da bo tako bolj odporna na nizke temperature in snežno plesen. Lepo urejena in negovana zelenica je ponos vsakega obhišnega vrta.

## Sadni vrt in vinograd

Letos je spomladanska pozeba uničila večino pridelka pečkarjev in koščičarjev, zato v sadnem vrtu dajemo večjo pozornost na varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci. Poskrbite tudi zato, da so sadne rastline dobro preskrbljene z vodo. Letos nimamo sreče niti z malinami; tudi te nam je odnesla pozeba in prevroče poletje. Nabrali jih boste lahko le na gozdnih jasad. Če se na breskvah pojavlja kodravost, jo omejite z rednim škropljenjem z bakrenimi pripravki. Le *Asimina* ali indijska banana je letos kljub pozebi bogato obrodila in v tem času bodo začeli dozorevati prvi plodovi.

Vinogradniki in sadjarji naj sledijo priporočilom prognostične službe glede izbire posameznega pripravka za zaščito trte. Tisti, ki imate doma okrog vrta le nekaj trt, pa trto povežite, opravite redčenje mladik in predvsem zaščitite pred oidijem in peronosporo.

## Okrasni vrt

Okrasnim rastlinam na vrtu redno odstranjujemo odcvetele dele in jih po potrebi dognojemo. Nekoliko več dela pa je z balkonskimi rastlinami, ki zahtevajo redno dognojevanje in zalivanje. Če je tudi rastline na balkonu prizadela toča, jim odstranite poškodovano listje in cvetove ali porežite do zdravega dela. Tako kot pri oskrbi zelenjavnega vrta je priporočljiva uporaba alg in aminokislin. V primeru, da boste za zaščito uporabili bakrene preparate, ki nekoliko zavrejo rast, alge in aminokislino uporabite 2 – 3 dni kasneje. Avgust je primeren mesec za izbiro vseh mogočih čebulnic, ki nas bodo razveseljevale spomladi. Dobro si je pripraviti seznam, da ob nakupu kasneje ne bomo v zadregi.

Pri vseh rastlinah pa moramo biti pozorni na pojav bolezni in škodljivcev, še posebej pri roži vseh rož, vrtnici. V tem času se na listih pojavlja črna listna pegavost in rja vrtnic, ki jo zatiramo z bakrenimi pripravki. Prav tako so zelo pogoste uši na razvijajočih popkih cvetov, proti katerim uporabljamo insekticide. Na zgornji strani listov se pojavlja pepelasta prevleka, ki jo bomo učinkovito zatrli s žveplenimi pripravki, kot sta npr. Pepelin in Cosan. Vrtnice konec poletja pocvitajo, zato morajo biti dobro preskrbljene z vodo. Dognojemo jih lahko foliarno z višjim % fosforja in kalija, gnojenje z dušičnimi gnojili opustimo.

Romana Špes, mag. kmetijstva

Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje